

Ութանմազլար, հայիֆ սէնի:

ԺԵ դարի կեսերից նկատուում է անդադրում պայթար ծխելու եւ ծխախոտամոլութեան դեմ: Այդ պայթարի առաջամարտիկ է դիտուում դարի հայ իրականութեան նշանաւոր դէմքերից մէկը՝ Յովհաննէս Թութունջին, յայտնի էր որպէս Պոլսի Պատրիարք եւ Աղթամարի Կաթողիկոս, որին է վերագրուում նաեւ Կապոյտ Նեղոսի ակունքների յայտնաբերումը:

Յովհաննէս Թութունջում գրած «Վասն թութունի» տաղը լայն արձագանք գտաւ 17-րդ դարի հայ իրականութեան մէջ.

Թէ հարցանեմք ի սուրբ գրոյն,

Գարշ եւ զագիր ասէ զթութուն,

Որպէս մեղուն փախչի ծխոյն,

Նոյնպէս հրեշտակն յայն պիղծ հոտոյն:

Յեղիսակը համոզված է, որ թութունին վարժուած անձնաւորութիւնը հոգով ու մարմնով հիւանդ է եւ «Ձեռքն աւեր առնէ գիւր տուն»: Նա խօսում է այս հրեշաւոր սովորութիւնից մարդկանց կախուածութեան մասին, անդրադառնալով այն հանգամանքին, որ.

Շատ մարդ շիւար կան 'ւ երերուն,

Ոչինչ ունին ի տան յանկիւն,

Փող մի չունին, որ տան հոգոյն,

Երթան պարտօք զնեն զթութուն...

Շատերը, նոյնիսկ իրենց ունեցուածքն են վաճառում, «Չապրանքն կեր կու տայ հրոյն, գողնայ ի տանէն եւ զնէ թութուն»:

Խօսում է նաեւ մոլի ծխողների մասին, որոնք «որպէս զորդ անքուն, զտիւ եւ զգիշեր 'առաւօտուն, ոչ դադարին, խմեն զթութուն»: Դատապարտելով նրանց գործունեութիւնը, համեմատելով այն ամենածանր հանցագործութեան հետ (Երթայ խմէ հետ շներուն) հեղիսակը համոզուած է, որ ծխելը սատանայավայել արարք է.